

Erfrechtelijke weetjes

Executeur

Veel mensen benoemen in hun testament een executeur, vroeger executeur-testamentair genaamd. Wat doet deze persoon en wat zijn er risico's?

Wat een executeur doet hangt af van de bevoegdheid. Er zijn 3 soorten executeurs, eigenlijk net als met cognac, met één, twee of drie sterren.

De executeur met '1 ster', oftewel de uitvaartexecuteur, mag enkel wat zaken regelen rondom uitvaart en verder niets. De executeur met '2-sterren' regelt de erfenis tot aan de verdeling van de nalatenschap. De executeur met '3-sterren' heeft de meeste macht; deze persoon mag de nalatenschap zelf verdelen.

Executeurs zijn aansprakelijk voor de erfbelasting sinds 1 januari 2012, tenzij ze de erfbelastingaangifte niet zelf hebben gedaan. Voor de executeur die correct erfbelastingaangifte heeft gedaan, is er geen fiscale aansprakelijkheid, ook al zouden er enkele van erfgenamen zijn die de erfbelasting niet betalen.

Ontervan echtgenoot – geregistreerd partner

In een testament is het mogelijk dat de echtgenoot (of geregistreerd partner) wordt onterfd, maar sinds de invoering van het nieuwe erfrecht heeft deze persoon tenminste recht op het vruchtgebruik van de woning en de inboedel. Wel dient de onterfde echtgenoot (of geregistreerd partner) binnen de wettelijke, in de praktijk korte termijn, het recht op het vruchtgebruik van de woning en de inboedel in te roepen.

'Papieren schenkingen'

Let er bij zogenaamde 'papieren schenkingen' op dat de schenker ook daadwerkelijk jaarlijks 6% rente betaalt. Indien dit niet gebeurt, kan de belastingdienst op basis van artikel 10 van de Successiewet de schenkingen tot de erfenis rekenen. Dit betekent dat er erfbelasting betaald dient te worden, waar dat dus niet werd verwacht, aangezien er in dat geval sprake is van een fictieve erfrechtelijke verkrijging. De wet is streng en het verdient aanbeveling de bankafschriften te bewaren om te kunnen bewijzen dat de rente daadwerkelijk is betaald.

Echtgenoten (en geregistreerd partners) dienen er bij schenkingen op te letten dat er toestemming is verleend voor een schenking, ongeacht of er huwelijkse- of partnerschapsvoorwaarden zijn gemaakt. Ontbreekt de toestemming dan is de schenking achteraf vernietigbaar. Ook erfgenamen kunnen een beroep doen op de ongeldigheid van de schenking. Zelfs een executeur kan namens de overleden echtgenoot van de schenker of zijn erfgenamen herroepen. Dus als een persoon zonder toestemming van zijn of haar echtgenoot/echtgenote (of geregistreerd partner) iemand iets geschonken, of omgekeerd, dan is er dus een risico.

Wacht ook niet te lang met het doen van schenkingen, bijvoorbeeld tot vlak voor het overlijden. Overlijdt een schenker namelijk binnen 180 dagen na het doen van de schenking, dan moet het bedrag van de schenking worden opgeteld bij de erfenis. Een uitzondering hierop is een schenking ten behoeve van de eigen woning.

Je kunt een echtgenoot onterven, zoals hier boven geschreven, maar kinderen die zijn onterfd kunnen binnen 5 jaar na het overlijden van degene die een zodanig testament heeft laten opmaken nog hun legitieme portie opeisen. Hier dienen overige erfgenamen dus rekening mee te houden. Ze kunnen bijvoorbeeld het onterfde kind oproepen.

Partnervrijstelling

Bij overlijden van een samenwonende partner, echtgenoot of geregistreerd partner heeft de partner recht op de zogenaamde hoge partnervrijstelling van ongeveer € 640.000,-. Iemand die ongehuwd met zijn/haar broer(s) en zus(sen) samenwoont, kan het beste een notarieel samenlevingscontract laten opmaken, met de broer of zus als partner, zodat de hoge partnervrijstelling na overlijden kan worden geclaimd. Indien men dit niet doet, dan resteert alleen de 'restvrijstelling' van € 2.000,-.

Aangifte erfbelasting

Doe na een overlijden altijd tijdig aangifte voor de erfbelasting, tenzij er uitstel is verleend. In de basis is er 8 maanden de tijd voor de aangifte erfbelasting, maar nog beter is 5 maanden, dat voorkomt dat de belasting rente in rekening brengt.

Zuiver aanvaarden

Let er op of u zichzelf gedraagt als een 'zuiver aanvaard hebbende erfgenaam'. Gaat een kind daags na het overlijden van een ouder met de bankpas van de overleden ouder boodschappen te doen, benzine te tanken, geld opnemen of de overige erfgenamen trakteren op een etentje en aanvaardt deze persoon pas enige tijd later de nalatenschap van de ouder beneficiair, dan toch is het volgens vaste rechtspraak zo dat het betreffende kind zich heeft gedragen als een 'zuiver aanvaard hebbende erfgenaam'. Op deze manier wordt het kind dus aansprakelijk voor alle schulden van de overleden erfgenaam. Wees dus voorzichtig en aanvaard zo snel mogelijk beneficiair en zorg dat je als erfgenaam geen schuldeisers van de overledene benadeelt.

Zorg er tenslotte voor dat naast een testament er een levenstestament is. Een levenstestament is geen 'echt testament', maar een volmacht en kan er voor zorgen dat gevormachtigde kinderen regelen dat het vermogen tijdig, nog bij leven van een ouder, naar de (klein)kinderen wordt geschonken, zodat erfbelasting kan worden bespaard.

Wilt u meer weten?

Heemstra en Roest notariaat te Oostburg is u hierbij graag van dienst.

*mr. Bob Roest
notaris en fiscaal jurist*

